

บันทึก

เรื่อง ขอให้ตีความพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๔
(กรณีนางสาวโรจนา เอกะวิภาต)

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารได้มีหนังสือที่ ๕๙๔๗/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๙ แจ้งว่า กระทรวงกลาโหมได้ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาตีความในปัญหาเกี่ยวกับการขอจ่ายบำนาญตกทอดให้แก่นางสาวโรจนา เอกะวิภาต กรณีมีอยู่ว่า นาวาตรี หลวงรักษาราชทรัพย์ ข้าราชการบำนาญ สังกัดกระทรวงกลาโหมถึงแก่กรรมลงเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๘ กระทรวงกลาโหมจึงขอจ่ายบำนาญตกทอดให้แก่นางสาวโรจนา เอกะวิภาต บุตรผู้ตาย ซึ่งเกิดเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๓๕ และเป็นผู้พิการถึงทุพพลภาพตั้งแต่เกิดมาจนกระทั่งบัดนี้ แต่กระทรวงการคลังเห็นว่า นางสาวโรจนา เอกะวิภาต ไม่มีสิทธิที่จะได้รับบำนาญตกทอด เพราะปรากฏว่าขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ได้มีอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์แล้ว ซึ่งกระทรวงกลาโหมพิจารณาแล้วเห็นว่า ความเห็นของกระทรวงการคลังไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งประสงค์จะให้บุตรผู้ตายได้รับบำนาญตกทอดตลอดเวลาที่ทุพพลภาพอยู่แม้อายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์มาก่อนผู้ตายถึงแก่ความตาย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

ปัญหาในเรื่องนี้มีอยู่ว่า บุตรซึ่งเป็นผู้พิการถึงทุพพลภาพอยู่ก่อนแล้ว และมีอายุครบ ๒๐ ปี ก่อนที่ข้าราชการถึงแก่ความตาย จะมีสิทธิได้รับบำนาญตกทอดหรือไม่

ในเรื่องนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่าการรับบำนาญตกทอดนั้น มาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้บัญญัติไว้ว่า “ข้าราชการผู้ใดตายในระหว่างรับราชการอยู่ หรือทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัดตาย ถ้าความตายนั้นมิได้เกิดขึ้นเนื่องจากการประพฤติด้อย่างร้ายแรงของตนเอง ก็ให้ทายาทได้รับบำนาญตกทอดในอัตราครึ่งหนึ่งของบำนาญปกติตามวิธีคำนวณในมาตรา ๓๒ และตามเกณฑ์ตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕” ฉะนั้น การพิจารณาถึงสิทธิการรับบำนาญตกทอดของทายาทจึงต้องพิจารณาจากบทบัญญัติมาตรา ๔๔ และ ๔๕ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์เงื่อนไข และกำหนดเวลาการจ่ายบำนาญพิเศษ ซึ่งมาตรา ๔๘ ได้บัญญัติให้นำมาใช้สำหรับกรณีบำนาญตกทอดโดยอนุโลม

ในกรณีที่ทายาทเป็นบุตรของผู้ตาย มาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้บัญญัติให้บุตรมีสิทธิได้รับบำนาญตกทอดจนอายุครบยี่สิบปี

บริบูรณ์ เว้นแต่เมื่ออายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ บุตรนั้นกำลังศึกษาอยู่ในชั้นเตรียมอุดมศึกษา หรือในชั้นอุดมศึกษา หรือชั้นการศึกษาที่ทางราชการรับรองให้เทียบเท่าก็ให้ได้รับต่อไป ตลอดเวลาที่ยังทำการศึกษาอยู่ในสถานศึกษา แต่ไม่เกินอายุยี่สิบห้าปีบริบูรณ์

จากบทบัญญัติของมาตรา ๔๕ (๑) จะเห็นได้ว่า สิทธิที่จะได้รับบำนาญตกทอด ย่อมจะสิ้นสุดลงเมื่อบุตรมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ หรือเมื่ออายุครบยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ แล้วแต่กรณี ฉะนั้น ในกรณีนี้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ขณะที่หลวงรักษาราชทรัพย์ผู้เป็นบิดาถึงแก่กรรม นางสาวโรจนา เอกะวิภาต ได้มีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์อยู่ก่อนแล้ว นางสาวโรจนา เอกะวิภาตจึง เป็นผู้ไม่มีสิทธิตามมาตรา ๔๕ (๑) ที่จะรับบำนาญตกทอดได้ แม้มาตรา ๔๕ วรรคสุดท้ายจะ บัญญัติไว้ว่า “ถ้าผู้มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษเป็นผู้พิการถึงทุพพลภาพอยู่ก่อนแล้ว หรือในระหว่าง ที่มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ ก็ให้ผู้นั้นได้รับบำนาญพิเศษตลอดเวลาที่ทุพพลภาพอยู่” ก็ดี ก็จะทำให้ ความในวรรคนี้มาใช้บังคับไม่ได้ เพราะนางสาวโรจนา เอกะวิภาต เป็นผู้ไม่มีสิทธิเสียแล้ว ถึงแม้ จะเป็นผู้พิการถึงทุพพลภาพอยู่ก่อนหรือไม่ก็ย่อมไม่ทำให้มีสิทธิได้รับบำนาญตกทอด

(ลงชื่อ) หยุด แสงอุทัย

(นายหยุด แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๕๙

๑ มาตรา ๔๕ บำนาญพิเศษที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ ให้จ่ายโดยกำหนดเวลาและเงื่อนไข ดังนี้

(๑) บุตร ให้มีสิทธิได้รับจนอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ เว้นแต่เมื่ออายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์นั้น กำลังศึกษาอยู่ในชั้นเตรียมอุดมศึกษา หรือในชั้นอุดมศึกษา หรือชั้นการศึกษาที่ทางราชการรับรองให้เทียบเท่า ก็ให้ได้รับต่อไปตลอดเวลาที่ยังทำการศึกษาอยู่ในสถานศึกษาแต่ไม่เกินอายุยี่สิบห้าปีบริบูรณ์

(๒) สามเษหรือภริยาให้ได้รับตลอดชีวิต เว้นแต่ทำการสมรสใหม่

(๓) บิดา มารดา ให้ได้รับตลอดชีวิต

(๔) บุคคลอื่นนอกจากที่ได้กล่าวใน (๑) (๒) และ (๓) ถ้าอายุยังไม่ถึงยี่สิบปีบริบูรณ์ ให้ อนุโลมรับอย่างบุตรแล้วแต่กรณี ถ้าไม่เข้าลักษณะดังกล่าวแล้ว ให้รับอยู่เพียงสิบปี ถ้าผู้มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษเป็นผู้พิการถึงทุพพลภาพอยู่ก่อนแล้ว หรือในระหว่างที่มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ ก็ให้ผู้นั้นได้รับบำนาญพิเศษตลอดเวลาที่ทุพพลภาพอยู่